

NATURGUIDNINGAR

I KALMAR LÄN 2017

NATURGUIDNINGAR I KALMAR LÄN

Vad är väl en utflykt ut i naturen?

Den kan vara regnig, full av kryp, ge barr i skorna eller bjuda på nya skådespel varje dag.

Vart bor humlan?

Varför finns det håriga växter?

Hur ser den svenska sjöhästen ut?

För den som väljer att titta lite närmare på naturen, så finns det mängder med spännande äventyr.

Gå ut i naturen, lyssna, lukta, titta och låt äventyret börja!

I din hand håller du årets program för Kalmar läns naturguidningar. I vårt län finns mycket att se, upptäcka och lära mer om. Vår förhoppning är att programmet ska inspirera dig att ge dig ut och ta del av länets rika natur.

Vandringarna och arrangemangen sker i samverkan mellan Länsstyrelsen Kalmar län, Mönsterås kommun, Nybro kommun, Tjust naturskyddsförening (nsf), Emådalens nsf, Sevedebygdens nsf, Rumskulla hembygdsförening, länets naturum, Station Linné samt lokala naturguider och aktörer över hela länet.

NATURENS ÅR - EKOSYSTEMTJÄNSTER

Visst känns det självklart att det kommer vatten ur kranen, att vi kan hitta äpplen i affären och att kunna gå ut och gå i skogen. Vattenfrågan aktualiserades under 2016 och på flera ställen uppmanades man att spara på vattnet. Det vi inte tänker på är att vatten, äpplen och skogs promenader är tjänster som naturen ger oss. För att öka medvetenheten om vad vi får från naturen och vilken betydelse det har, så har FN valt att fokusera på just dessa Ekosystemtjänster. Utan dem skulle inte vi människor överleva.

Vi behöver bli mer uppmärksamma på ekosystemtjänsterna. Så nästa gång du öppnar vattenkranen, biter i ett äpple eller tar en skogs promenad, fundera över hur ditt liv vore utan denna ekosystemtjänst. Värdet av dem behöver synliggöras och ett av målen med fokusåret är att vi ska bli medvetna om dem.

Gå ut i naturen, följ med på en guidad tur, njut av dagen men var rädd om och uppskatta det naturen ger, naturens ekosystemtjänster till oss.

Läs mer på:

www.naturvardsverket.se/ekosystemtjanster

KALENDARIUM 2017

APRIL

9 april kl.10-15

Gäddans Dag

Familjeevenemang med aktiviteter för stora och små.

Mer information och program: www.gaddansdag.se.

Plats: Kronobäcks gäddfabrik, söder om Mönsterås

Arr: *Mönsterås kommun*

MAJ

7 maj kl.14

Ekar och mistlar i Rudalund

Guidad tur i naturreservatets betesmarker bland ädellövskog, gamla ekar och mistlar.

Guide: Åke Ruhling

Samling: Naturreservatet Rudalunds parkering

Arr: *Länsstyrelsen*

10 maj kl.18

Bland tegelugnar och sandödlor

Herrstorpet, söder om Hultsfred, hyser både mägergravar och tegelbruk. Våren står i full blom och kanske får vi se sandödlan. Turen tar ett par timmar, så ta med fikakorgen.

Guide: Kenneth Rosén

Samling: Vid gården Herrstorpet

Arr: *Länsstyrelsen*

20 maj kl.13-15

Bränder, myrmalm och lantmätarmord

Vandringen går genom Smedjeviks brandområde och stannar till i ödebyn vid Stensjöns strand. Ta med fika!

Guider: Christine Karlsson och Maria Rudström

Samling: Naturreservatet Smedjeviks parkering

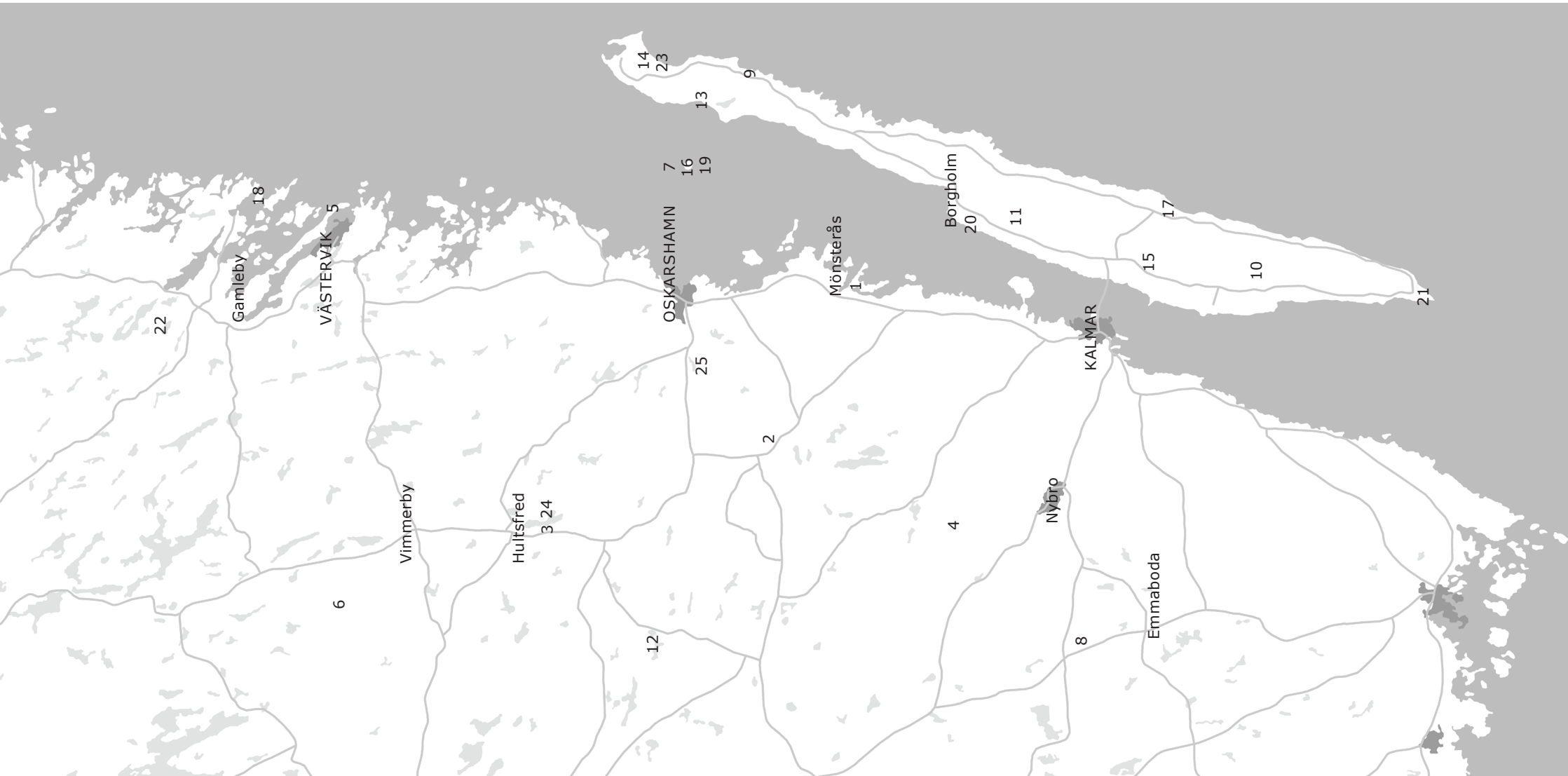
Arr: *Länsstyrelsen*

- 1) 9 april Mönsterås Gäddfabrik
N6320349 E587300
- 2) 7 maj Rudalund
N6332494 E566300
- 3) 10 maj Herrstorpet
N6369776 E551220
- 4) 20 maj Smedjevik
N6306260 E553107
- 5) 21 maj Gränsö
N6403466 E600266
- 6) 25 maj Norra Kvill
N6401869, E535717
- 7) 20 juli Blå Jungfrun
N6285474 E532034
- 8) 26 maj Huvudhultakvarn
N6285474 E532034
- 9) 27 maj Sandbybadets parkering
N6338571 E623464
- 10) 29 maj Tingstad flisor
N6261523 E594420

- 11) 5 juni Gravfältet Noaks ark
N6293455 E599314
- 12) 11 juni Länsmansgårdsängen
N6353167 E534437
- 13) 17 juni Bökakustens västra
N6346572 E618342
- 14) 28 juni Bökakustens östra
N6353066 E625679
- 15) 3 juli Vicklebyskogen
N6276030 E591900
- 16) 20 juli Blå Jungfrun
N6272265 E601231
- 17) 22 juli Åby Sandbackar
N6272265 E601231
- 18) 22 juli Rågå
N6414706 E602481
- 19) 25 juli Blå Jungfrun
N6303812 E599833
- 20) 30 juli Borga hage
N6303812 E599833
- 21) 4 aug Ottenby lund
N6231278 E587487

- 22) 6 aug Borsnäs
N6428614 E581930
- 23) 16 aug Bökakustens östra
N6353066 E625679
- 24) 23 aug Järnudda
N6369537 E552031
- 25) 10 sep Fårhagsberget
N6345693 E575099

NATIONALPARKER

NORRA KVILL

Norra Kvill firar 90 år som nationalpark. Här möter dig ett stycke vildmark med unik natur som sätter fantasin i rörelse. De mossbeklädda stenblocken, månghundraåriga tallar och tjärnar där kvällsdimman dansar över vattenytan ger ett trolskt intryck och en spännande vandring.

www.sverigesnationalparker.se

 @sveriges_nationalparker

BLÅ JUNGFRUN

Denna sägenomspunna ö i Kalmarsund bjuder på både en varierad natur, unika naturfenomen som jättegrytor och kulturupplevelser i form av stenlabyrinten Trojeborg. Nu går det att boka en övernattning i vindskydden.

Bokning av båt och vindskydd: www.solkustturer.se eller 0491-770 72

www.sverigesnationalparker.se

 @sveriges_nationalparker

JUNI

5 juni kl.10-12.30

Gravfältet Noaks ark och Karums alvar

Vem anlade gravarna? Hur har Alvarets flora bildats?

Arkeologen Monika och fårbonden Marlene berättar.

Guider: Monika Rasch och Marlene Pedersen

Samling: Gravfältet Noaks arks skyltade parkering

Arr: Länsstyrelsen

11 juni kl.14

På tur i Länsmansgårdsängen

Bland hamlade träd och försomarblommor berättas om ängens restaurering och skötsel.

Guider: Jerry Svensson, Calle Ljungberg & Tommy Nilsson

Samling: Naturreservatet Länsmansgårdsängens parkering

Arr: Länsstyrelsen och Emådalens naturskyddsförening

17 juni kl.21.30

Vem surrar om natten?

Vi lyssnar efter nattskärrans spel bland tallarna i sommar-natten. Fika ingår! [Anmälan på 070-913 61 91](tel:070-9136191).

Guider: Stina Nilsson & Johan Petersson, Flax naturguider

Samling: Ramsnäs parkering, naturreservatet Bödakus-tens Västra

Arr: Länsstyrelsen

28 juni kl.18-20

Sandiga marker - Bödakustens östra

Varför har vi grävt i sanden? Vilka växter och djur gynnas och hur hjälper det oss? Vi berättar om Sand LIFE.

Guider: Tommy Gustafsson och Niklas Johansson

Samling: Homrevets parkering

Arr: Länsstyrelsen

JULI

3 juli kl.21

Mystik i mörkret - Vicklebyskogen

I skymningen letar vi efter Europas största skalbagge - ekoxen, nattflyn och pejlar in fladdermöss.

[Föransökan: 0485-385 84](tel:0485-38584), [begränsat antal platser!](#)

Guider: Dave Karlsson och Pav Johnsson

Samling: Vid Station Linné

Arr: Länsstyrelsen

20 juli kl.11 (Båt från Oskarshamn kl.9.30)

Blå Jungfruns hemligheter

Följ med arkeologen och hör berättelserna om välkända platser och okända fynd på myternas ö. Boka plats på www.solkustturer.se eller 0491-770 72. [Begränsat antal platser](#). Turen är anpassad för resande med båten från Oskarshamn. Vid inställd båtturen är även guidningen inställd.

Guide: Anna Karin Andersson

Samling: Båtens ankringsplats på Blå Jungfrun

Arr: Länsstyrelsen

22 juli kl.10

Humlor och bin på Åby sandbackar

Utan bin dör människan! Följ med på en tur där vi tittar närmare på humlor, bin och deras miljö. Medtag fikakorg!

Guider: Göran Holmström och Jonas Lundquist

Samling: Områdets sydöstra hörn, parkera in på den lilla körvägen

Arr: Länsstyrelsen

21 maj kl.10-16

Mångfaldens Dag - Gränsös ekar

Lär om myllret i eken; dess lavar, svampar, skalbaggar, fjärilar, och många andra arter. [Anmälan senast 14 maj](#) till Jan Henriksson 070-660 32 43

[Begränsat antal platser](#).

Plats: Gränsö naturreservat

Arr: Tjust naturskyddsförening och Västerviks kommun

25 maj kl.10

Nationalparkernas dag - Norra Kvill 90 år

I år firar vi lite extra! Spännande skogsvandring, fika, tipspromenad och födelsedagspresent till alla besökare!

Guide: Mats Niklasson

Samling: Nationalparkens parkering / Näckön

Arr: Länsstyrelsen

25 maj båt från Oskarshamn kl.9.30

Nationalparkernas dag - Blå Jungfrun

Idag kostar turen 50 kr/person och då ingår kaffe/läsk och baguette samt glass till barnen på vägen ut. Ute på Blå Jungfrun tar guiderna emot och berättar om vad man som besökare kan se när under sin vandring på ön.

Bokning på: www.solkustturer.se eller 0491-770 72.

[Begränsat antal platser](#).

Arr: Länsstyrelsen

26 maj kl.10-12

Rik historia vid Lyckebyån

En resa från istid till nutid på vår väg genom odlingslandskapet. Ta med fika!

Guider: Annika Gans och Jan-Åke Karlsson

Samling: Naturreservatet Huvudhultakvarns parkering

Arr: Länsstyrelsen

27 maj kl.10-12

Guden Tor, fåglar och den helige Otto von Bamberg

Natur och kultur i en skön blandning med Johan och Stina från Flax naturguider och arkeologen Jan-Henrik Fallgren.

Guider: Flax naturguider och Jan-Henrik Fallgren

Samling: Sandbybadets parkering

Arr: Länsstyrelsen

29 maj kl.16-20

Tingstad flisor

Historia, geologi och natur vävs samman under vandringsringen till Ölands mest kända tingsplats. Medtag fika och sittlapp.

Guide: Eva Åkerstedt

Samling: Gösslundaledens parkering, utefter vägen

Bårby-Alby

Arr: Länsstyrelsen

22 juli kl.11-13

Natur och kultur på Rågö - Rågö Dagen

En vandring runt byn och på öns naturslingor för att se den varierade naturen. Om du har: ta med kikare och/ eller flora-, fjärils- och fågelbok. Mer information om Rågödagen och båtarna: www.rago.nu och www.tjustallmogebar.com

Guide: Michael Söderström

Samling: Utanför museet (stora ladan)

Arr: Länsstyrelsen

25 juli kl.13.30 (Båt från Byxelkrok kl.12.15)

Blå Jungfruns hemligheter

Följ med arkeologen och hör berättelserna om välkända platser och okända fynd på myternas ö. Boka plats på www.solkustturer.se eller 0491-770 72. Begränsat antal platser. Turen är anpassad för resande med båten från Byxelkrok. Vid inställd båttur är även guidningen inställd.

Guide: Kenneth Alexandersson

Samling: Båtens ankringsplats på Blå Jungfrun

Arr: Länsstyrelsen

30 juli kl.10

Borga hage - vattnets avtryck i landskapet

På en tur genom reservatet ser vi gamla och nya spår av Östersjöns krafter. Turen tar ca. 1,5 tim.

Guide: Christina Erlandsson

Samling: Kaffetorget vid Solliden

Arr: Länsstyrelsen

AUGUSTI

4 augusti kl.21

Fladdermöss och nattflyn - Ottenby lund

Med lampor och ultraljudsdetektor utforskar vi sensommarens tidiga flyttfåglar, migrerande fladdermöss och nattflyn.

Föranmälan: 0485-385 84, begränsat antal platser!

Guider: Dave Karlsson och Pav Johnsson

Samling: Södra lundparkeringen vid Ottenby

Arr: Länsstyrelsen

6 augusti kl.10-14

Ängens Dag - slåtter vid Borsnäs

Ängen slås och räfsas. Ta med redskap om du har, några finns att låna. Medtag matsäck!

Mer information: www.tjust.naturskyddforening.se

Kontakt: Michael Söderström 073-091 86 86

Plats: Norra gården i Borsnäs

Arr: Tjust naturskyddsförening

16 augusti kl.17-19

Sandiga marker - Bödakustens östra

Varför har vi grävt i sanden? Vilka växter och djur gynnas och hur hjälper det oss? Vi berättar om Sand LIFE.

Guider: Tommy Gustafsson och Niklas Johansson

Samling: Homrevets parkering

Arr: Länsstyrelsen

23 augusti kl.18

Tranorna landar

Via istid, stenålder och mordet på Gustav III tar vi oss till fågeltornet och ser tranorna samlas för natten.

Guide: Kenneth Rosén

Samling: Parkeringen vid Järnudda, sjön Hulingen, Hultsfred

Arr: Länsstyrelsen

SEPTEMBER

10 september kl.10

Höst i Fårhagsbergets naturreservat

I den gamla barrskogen och i sjöstrandens lövskog uppmärksammar vi främst svampar, på marken och på träden.

Guide: Åke Ruhling

Samling: Reservatsparkeringen söder om Hammarsbo, avtaget mot Spinketorpet

Arr: Länsstyrelsen

NATURUM

Naturum, en port till naturen! Här får du veta mer om växter, djur, geologi och kulturhistoria. I naturum finns utställningar, guidningar och aktiviteter för hela familjen.

VÄSTERVIK

Naturum Västervik ligger på Kulbacken, en plats där natur och kultur möts mitt i staden. Här blandas historia med livs levande flundror och maneter. Låt naturum visa dig vägen ut i skärgården och ner under Östersjöns yta.

www.naturumvastervik.se

 naturumvastervik

 @naturumvastervik

TROLLSKOGEN

På Ölands nordostligaste udde ligger naturum Trollskogen. I naturum matar man myrlejon och går på småkrypsjakt. I naturreservatet Trollskogen kryddas fantastin av vindpinade tallar och slingrande murgröna.

www.naturumtrollskogen.se

 naturumtrollskogen

 @naturumtrollskogen

OTTENBY

Ölands södra udde och Ottenby naturreservat är en magisk plats där himmel och hav sammanlänkas av en obruten horisont. Här, på en av Sveriges mest brömda fågellokalerna, hittar ni naturum Ottenby.

www.naturumottenby.se

 naturumottenby

 @naturumottenby

Länsstyrelsen
Kalmar län

Bilder: Marie Larsson och naturum Trollskogen. Tryck: Stibo Graphic. 6000 ex.